

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษา แนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงาน
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สวนา พรพัฒน์กุล (2542 : 10-11) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ทางด้านความรู้สึก ที่เกิดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่ขึ้นอยู่กับจิตใจของเฉพาะบุคคล ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และการมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งการแสดงออกเช่นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

วิสูตร จงชุนิชย์ (2549 : 8) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อในการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็น การถูกต้องหรือไม่ ความคิดเห็นยังสามารถใช้ได้กับการลงความเห็นเกี่ยวกับ ความรู้ ความรู้สึก และความสามารถ ที่สำคัญมักจะใช้คำว่าความคิดเห็นมากกว่าทัศนคติ

จิริชยา แสตน โคร (2551 : 40) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลว่ามีต่อสิ่งใดในลักษณะไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังกศ และวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างกันไปจากทัศนคตินั้น เจ้าตัวอาจจะตระหนักก็ได้ ความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้สึกที่แท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในความคิด ความเห็นและการลงเห็นของแต่ละบุคคลน่าจะเป็นจริงหรือตามที่คิดไว้

ดันแคน (Dunaan, 1981 : 135) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อหรือการพิจารณาตัดสิน (Judgment) โดยบุคคลซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับในแต่ละช่วงเวลา ความคิดเห็นนี้ไม่สามารถทดสอบความรู้สึกเชื่อมั่นของบุคคลได้ และต้องยอมรับว่าประชาชนทั่วไปนั้นอาจมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เว็บสเตอร์ (Webster, 1983 : 1254) ได้ให้ความหมายว่าความคิดเห็นคือความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้สึกอื่นที่แท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็น และการลงเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

จากคำอธิบายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกที่แสดงออกมาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้มาจากพื้นฐานความรู้ ทัศนคติประสบการณ์ และสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมของบุคคล

1.2 ประเภทความคิดเห็น ประเภทความคิดเห็นแบ่งได้ ดังนี้

1.2.1 ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็น ที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ สามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศทาง ทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจรุนแรงปรับเปลี่ยนยาก

1.2.2 ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่นความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแม้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป และอาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล ที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

1.3.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้

1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย(Genetic and physiological factors)

เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้สารเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติบุคคล เช่นคนที่มีความคิดอนุรักษนิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2) ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล(Direct personal experience) คือ

บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดเห็นต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มหวานเย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3) อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อ

เป็น เด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ตนเองที่ได้รับมา

4) เจตคติและความคิดของกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็น

ปัจจัย ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมี สังคมอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็น หรือเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ จะทำให้เกิดความคล้อย ตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5) สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ไป

ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคล มีความคิดเห็นเป็นความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไป ตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

1.3.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับฝ่ายทางสังคมในหลาย

ประการคือบุญเรียง ขจรศิลป์ (2533 : 248-249)

1) ภูมิหลังทางสังคม หมายถึงกลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั้งไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับ ชาวชนบท เป็นต้น

2) กลุ่มอ้างอิงหมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกัน หรืออ้างอิงกันได้ เช่น การประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งกระทำมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3) กลุ่มกระตุ้นหรือรื้อฟื้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตุ้นหรือรื้อฟื้น เป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยที่มีต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

1.4 การวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปว่าจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลาเห็นการใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวม หรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นไว้เลือกตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยม หรือไม่นิยม) เป็นข้อความ เชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

(Best. 1977 : 171)

1.4.1 เราสามารถวัดความคิดเห็น ได้โดย (Hurlock. 1968 : 175)

1) ใช้การสังเกต โดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาในด้านต่าง ๆ

2) ใช้การสัมภาษณ์ โดยถามคำถามว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร สนใจเรื่องอะไร

3) ใช้การสนทนา โดยการศึกษาเรื่องที่ชอบสนทนา การสนทนาจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของคนเหล่านั้น

4) ศึกษาจากข้อเขียนจากสมุดบันทึกประจำวัน จดหมาย ว่าเกี่ยวกับเรื่องอะไร ข้อเขียนจะเป็นการสะท้อนถึงความสนใจได้เป็นอย่างดี เช่น เกี่ยวกับการสนทนา

5) โดยการสอบถามถึงความปรารถนา

1.4.2 การวัดความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของบุคคลโดยการพูด การเขียน หรือปฏิบัติใดๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มากระทบความรู้สึกภายใน ซึ่งความรู้สึกภายใน ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยมและอคติ ที่มีในตัวบุคคลนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นได้รับรู้ ดังนั้นการวัดความคิดเห็นจึงสามารถวัดโดยการประมาณความรู้สึก ซึ่งมีนักจิตวิทยาอังกฤษได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาวัด เป็นมาตราส่วนประมาณค่าความรู้สึกหลายท่านได้รวบรวมไว้โดยเป็นที่ยอมรับ และนิยมใช้กันมาก 5 สเกล ดังต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณษ์, 2527 : 10-13)

1) สเกลของเทอร์สโตน (The Thurstone scale) ซึ่งสร้างโดย หลุย เทอร์สโตน มีทั้งหมด 11 ระดับความรู้สึก โดยอธิบายว่า ระดับที่ 1-5 เป็นเจตคติทางบวก เช่น ความรู้สึกเห็นใจ พอใจ ชอบ โดยมีระดับต่ำสุดคือ 1 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับสูงสุดคือ 5 สำหรับระดับ 6 เป็นความรู้สึกกลางๆ ระดับที่ 7-11 เป็นเจตคติทางลบ เช่น ความรู้สึกไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ชอบ

2) สเกลของเร็นซิส ลิกิรท์ (Rensis Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่าที่มีชื่อเสียง เริ่มสร้างและนำมาใช้ในโดยลิกิรท์ ซึ่งให้ชื่อมาตรวัดด้วยปรอทจิตวิทยาโดยทั้งหมดมี 5 ระดับความรู้สึก ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นใจ ไม่เห็นด้วยไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3) สเกลของโบการ์ดีส (Bogardus scale) สเกลนี้สร้างขึ้นโดย ทีโบร์ โบการ์ดีส ซึ่งเป็นสเกลที่วัดเจตคติทางด้านสังคม เรียกว่า Social distance scale โดยการสร้างข้อคำถามขึ้นมา 7 ข้อ แล้วให้ผู้ตอบ ตอบแบบสอบถามเลือกเช็คเฉพาะข้อที่ตรงกับความรู้สึก ที่แท้จริงเพียงข้อใดข้อหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งข้อขึ้นไป เช่น การวัดเจตคติของ

คนผิวขาวที่มีต่อคนผิวดำ เกี่ยวกับระดับความต้องการของบุคคลกับความสัมพันธ์ของกลุ่ม
ได้แก่ ในความรู้สึกครั้งแรกที่ฉันเต็มใจจะรับคนผิวดำเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่ม คือ

- 3.1) โดยการแต่งงาน
- 3.2) เพราะคนผิวดำเป็นเพื่อนของสมาชิกในกลุ่ม
- 3.3) เป็นเพื่อนร่วมงานหรือเป็นเพื่อนบ้าน
- 3.4) เป็นลูกจ้าง
- 3.5) เป็นประชาชนชาวอเมริกันด้วยกัน
- 3.6) เป็นแขกผู้มาเยือน
- 3.7) จะไม่ยอมรับให้เข้าประเทศหรือเนรเทศออกนอกประเทศ

1.4.3 สเกลของออสกู๊ด ซูไซ และแทนเนนบวม (Osgood, Suci and Tannenbaum) สเกลที่ใช้ความหมายของคำที่แตกต่างกัน เป็นสเกลที่ใช้คำหรือวลีที่มีความหมายตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ มีสเกลประมาณความรู้สึก 7 ระดับ ในแต่ละคำหรือวลีนั้นแบ่งการวัดเจตคติ เป็น 3 ด้าน คือ

- 1) สเกลการประเมินผล (Evaluative scale) เป็นการวัดด้านการประเมินผลความรู้สึก เช่น ดี - เลว ขม - หวาน
- 2) สเกลที่แสดงถึงพลัง (Potency scale) เป็นการวัดความแข็งแรง เช่น แข็ง - อ่อน หนัก - เบา
- 3) สเกลที่แสดงถึงการแสดงออกหรือการเคลื่อนไหว (Activity scale) เป็นการแสดงการเคลื่อนไหวโดยใช้คำคุณศัพท์อธิบาย เช่น ช้า - เร็ว เงียบขงา - กระตือรือร้น

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้สเกลซึ่งใช้ความหมายของคำที่แตกต่างกัน เช่น กรุณาทำวงกลมล้อมรอบตัวเลขในแต่ละคู่คำทุกบรรทัดตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านต่อชาว เปอร์โตริกันที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา

สเกลการประเมินผล

ดี 7 6 5 4 3 2 1 เลว

สวย 7 6 5 4 3 2 1 น่าเกลียด

สเกลที่แสดงถึงพลัง

ใหญ่ 7 6 5 4 3 2 1 เล็ก

หนัก 7 6 5 4 3 2 1 เบา

สเกลที่แสดงถึงการเคลื่อนไหว

เร็ว 7 6 5 4 3 2 1 ช้า

คล่องแคล่ว 7 6 5 4 3 2 1 งุ่มง่าม

1.4.4 สเกลอื่น ๆ นอกจากสเกลที่ได้รับความนิยม 4 สเกลใหญ่ ๆ

ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีอีก 2 สเกลที่มีการนำมาใช้ ดังนี้

1) สเกลที่ใช้คำถามในทำนองการยอมรับหรือปฏิเสธ (Item to accept or reject) สเกลนี้สร้างขึ้นโดย อัลลัฟพอร์ตและฮาร์ดแมน (Allport and Hardman) สเกลจะเป็นข้อความที่มีเพียงแนวคิดเดียว คือให้ผู้แสดงเจตคติตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น เช่น

เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย

ใช่ - ไม่ใช่

ถูก - ผิด

2) สเกลที่ใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended scale) สเกลนี้เริ่มใช้ครั้งแรกโดย แคมเบลล์และชูแมน (Campbell and Schuman) ในปี ค.ศ. 1986 สเกลนี้เป็นรูปที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามเกี่ยวกับเจตคติได้แสดงความรู้สึกของเขาเองอย่างแท้จริงตามธรรมชาติโดยที่ผู้ถามหรือผู้ศึกษาไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมใส่ความคิดเห็นลงไปเป็นการแสดงเจตคติแบบฟรีหรือแบบอิสระและผู้ถามหรือผู้ศึกษาก็ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้แต่อย่างใด

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงาน

2.1 ความหมายของการดำเนินงาน

การดำเนินงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงานหรือการปฏิบัติงานมีผู้ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 406) ได้อธิบายไว้ว่า คำว่า ดำเนิน หมายถึง การให้เป็นไป เช่น การดำเนินงานหมายถึง การทำให้งานได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2545 : 16) อธิบายว่า การดำเนินงาน มีความหมายเช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดที่แสดงออกโดยอาจจะสังเกตได้หรืออาจอยู่ทั้งภายในและภายนอก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 30) ได้อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่าเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่งๆหรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป เป็นพฤติกรรม ต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่างๆเป็นส่วนประกอบ ทั้งทางความรู้ และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการในการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องอาศัยเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน

สุปัญญา ไชยชาญ (2548 :2) อธิบายว่า การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานในหน้าที่ ซึ่งต้องเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

บุญนำ นิกรเทศ (2552 :13) ได้สรุปการดำเนินงานไว้ว่า การดำเนินงาน หมายถึง การกระทำหรือการทำให้เป็นไป หรือการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ หรือตามความรับผิดชอบ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การดำเนินงาน หมายถึง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาโดยการนำความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่องาน มาเป็นองค์ประกอบในการแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นความสามารถ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือตามความต้องการของตนเองหรือกลุ่ม

2.2 การบริหารการดำเนินงาน

การบริหารการดำเนินงาน มีลักษณะเช่นเดียวกับการบริหารงานอื่นๆ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นวัฏจักรประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การอนุมัติ และการควบคุม ซึ่งแต่ละขั้นตอนสามารถอธิบายได้ดังนี้ (สุปัญญา ไชยชาญ. 2548 : 8-9)

2.2.1 การวางแผน เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่อยากได้ใคร่มีในอนาคต อันจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินงานติดตามมา การวางแผนอาจแบ่งออกได้เป็นสองระยะ คือ ระยะแรกก่อนที่จะมีระบบการดำเนินงาน หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการวางแผน ในการเตรียมการ ซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยการพิจารณาตัดสินใจว่าจะเลือกทำอะไร จำนวนเท่าไร จะให้มีกำลังการผลิตหรือกำลังการปฏิบัติการมากน้อยเพียงใด จะใช้ระบบการดำเนินงานแบบใด แล้วจึงตัดสินใจว่าจะตั้งโรงงานหรือศูนย์การปฏิบัติการที่ไหน และจะวางผังระบบการปฏิบัติการอย่างไร เป็นต้น สำหรับในระยะที่สองเป็นการวางแผนเมื่อมีระบบการดำเนินงานแล้ว ซึ่งจะต้องวางแผนการ

ดำเนินงานเป็นรายปี รายเดือน รายสัปดาห์ หรือรายวัน สุดแต่ความจำเป็นตามธรรมชาติของการดำเนินงานที่ได้เลือกไว้แล้ว

2.2.2 การอนุมัติ เป็นขั้นตอนในการลงมือดำเนินงานหรือปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้แล้ว ซึ่งจะต้องจัดองค์การหรือวางโครงสร้างของฝ่ายปฏิบัติการ จัดคนเข้าทำงาน มอบหมายงานตลอดจนจูงใจให้คนทำงาน และหมายความรวมถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นระหว่างลงมือดำเนินงาน

2.2.3 การควบคุม เป็นขั้นตอนในการตรวจสอบและติดตามผลการอนุมัติ เพื่อให้มั่นใจว่าผลงานมีความก้าวหน้าและจะประสบผลสำเร็จตามแผนทุกประการ การตรวจสอบและติดตามผลจะช่วยให้แก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ถ้าปัญหานั้นเป็นปัญหาในทางลบ แต่ถ้าปัญหานั้นเป็นปัญหาในทางบวก (ผลการอนุมัติสูงกว่าเป้าหมาย) จะได้เสริมแรงและนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานอื่นต่อไป

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน มีดังนี้

2.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะประชากร หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัว ตลอดจน สิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2) ลักษณะด้านความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาดำเนินงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เขาขณะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้สึกว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขา สามารถคิดได้ว่าเขาจะทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้นความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมองและการปฏิบัติงาน

3) ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะคิด การรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของ

คุณลักษณะประชากรเหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความเป็นแต่ละงานซึ่งเซอร์มอร์
ฮอร์นและคณะ เห็นว่า คุณลักษณะประชากรจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของ
แต่ละงาน เพื่อที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

4) ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสม
กับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่
สูงทั้งนี้ยังมีตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่
แสดงถึงความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานนั้นคือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดัน
ภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึง
เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

5) การสนับสนุนจากองค์กร ในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้อง
ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับความจำเป็น
ของงานและได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการ
สนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลา
ที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่
เกี่ยวกับงาน ไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่
ยืดหยุ่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานได้แก่ คุณลักษณะ
ประชากร ความรู้ ความสามารถของบุคคล ความพยายามในการทำงาน การสนับสนุนจาก
องค์กร

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น

ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ได้
น่าสนใจ ดังนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2520: 13) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น คือ
การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่
เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจ ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือ

เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และราชอาณาจักรของตนที่
กำหนดไว้ตามกฎหมาย

อาษา เมฆสวรรค์ (2528 : 21) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือ หน่วยงาน
การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น มีงบประมาณ มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง มี
อำนาจวินิจฉัยสั่งการเรื่องต่าง ๆ ได้ตามสมควรแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของท้องถิ่น
แต่ละแห่ง

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 30) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบ
การปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และ
โดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุม
โดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของ
ตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2543 : 41) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า
หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง
จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการ
ของตน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดการเป็นองค์กรมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้ง
ขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุม
ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการ
ปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

วิทยา นภาศิริกุลกิจ (2547 : 12) สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง
การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศมีองค์กรที่มาจากผู้แทนราษฎรในท้องถิ่นเป็นผู้
บริหารงาน มีอิสระตามสมควรภายใต้ กฎหมายที่รัฐบาลกลางกำหนด

จากคำอธิบายความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สรุป
ได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่มีความเป็นอิสระในการ
บริหารงานภายใต้กฎหมาย การกำกับดูแลและการควบคุมของรัฐบาลกลาง โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ท้องถิ่นบริหารงานผิดพลาด และเป็นการเร่งส่งเสริมให้การ
บริหารงานของท้องถิ่นมีมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยสอดคล้องกับนโยบายของประเทศโดย
ส่วนรวม ซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจของอำนาจรัฐบาลกลางมาให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้
มีส่วนร่วมในการปกครอง และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรือง

3.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ (ดูท้าย
 หิริญ โศ. 2543 : 22)

ประการที่หนึ่ง สถานะตามกฎหมาย หมายความว่าหากประเทศไทย

กำหนด เรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นใน
 ประเทศนั้น จะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะ
 ข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้น ๆ มีนโยบายที่จะ
 กระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง พื้นที่และระดับมีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และ
 ระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์
 ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีเกณฑ์ที่
 จะกำหนดพื้นที่และระดับ ของหน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับ คือ หน่วยการ
 ปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ประการที่สาม การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้
 ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครอง
 ของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประการที่สี่ องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจาก
 รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการ
 กำหนดนโยบาย ออกกฎหมายข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

ประการที่ห้า การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับ
 การเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วม
 ร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

ประการที่หก อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของ
 ตนเอง ในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง
 และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

ประการที่เจ็ด งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การ
 จัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะ
 ทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

ประกาศที่แปด การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้อง
อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

3.3 รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2540 รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยได้มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม,
2548 : 75-78)

3.3.1 รูปแบบทั่วไป ได้แก่

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่
จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และฉบับแก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546 ซึ่งได้พระราชบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น
นิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่ เขตจังหวัด
ซึ่งมีโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาจังหวัดซึ่งมาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนมาถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546
กำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาจัดตั้งเป็นเทศบาล ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้
ประการที่ 1 จำนวนความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น
ประการที่ 2 ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากการ
เก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นนั้น

ประการที่ 3 ความสำคัญทางด้านการเมืองของท้องถิ่น โดย
พิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็ว

3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ซึ่งได้พระราชบัญญัติให้สภาตำบลที่มีรายได้เฉลี่ย
3 ปี ย้อนหลังเกิน 150,000 บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งโครงสร้างเป็นสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตหมู่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน

และนายองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546

3.3.2 รูปแบบพิเศษ ได้แก่

1) กรุงเทพมหานคร (กทม.) เป็นการปกครองรูปแบบพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

2) เมืองพัทยา เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

จากอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

4. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้น ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222 /2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบล และหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็ แนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานไป ระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่ง ออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2542 : 169-170)

4.1.1 รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อับได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

4.1.2 รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเทียบเท่ากับบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 43 ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มี รายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วง มาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิ เรียกร้อย หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่เกิดจากการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์กร การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

4.2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน แต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มี สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหกคน และกรณีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองหมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละสามคน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ ไม่เกินสองคนและอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 4.1) กำหนดนโยบาย โดยไม่ขัดกับกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ
- 4.2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 4.5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.3 พนักงานส่วนตำบล

พนักงานส่วนตำบล คือ บุคลากรหลักที่ทำงานให้องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น คล้ายพนักงานเทศบาล นอกจากนั้นจะเป็นพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีทั้งพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระเบียบกระทรวงมหาดไทยในการมีพนักงานจ้าง

นอกจากนั้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้

2) สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3) สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4) เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

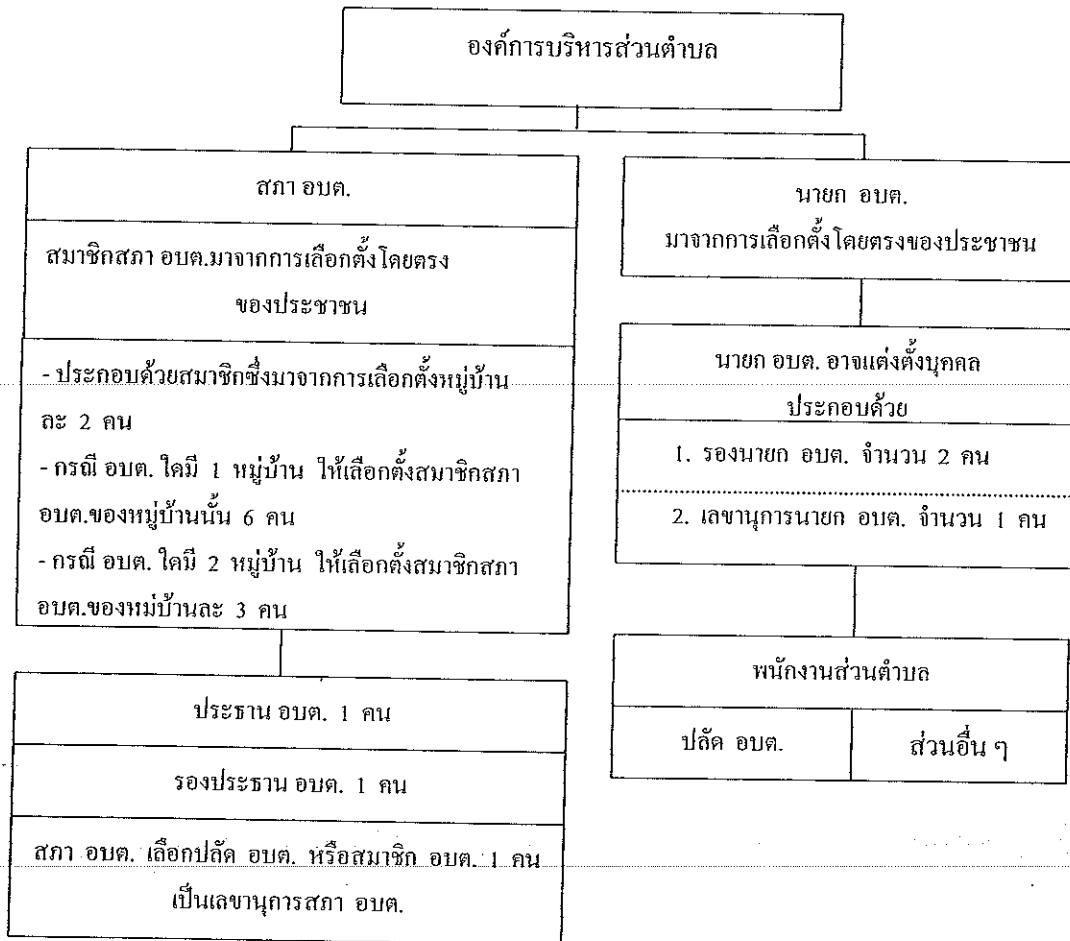
4.2.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2) ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งแต่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือใน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็นและในกรณีที่เป็นข้าราชการ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 251)

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่มา : โกวิทย์ พวงงาม (2550 : 290)

4.2.4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ไว้ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งใน
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน

และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และ

ผู้พิการ

2.7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

และสิ่งแวดล้อม

2.8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดย

จัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

3.1) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

3.2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3.3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อน

หย่อนใจและสวนสาธารณะ

- 3.5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
- 3.6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.8) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ

ของแผ่นดิน

- 3.9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 3.11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.12) การท่องเที่ยว
- 3.13) การผังเมือง

4) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่กล่าวมานั้น

ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

5) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลการ จัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

4.2.5 รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้และรายจ่าย ตาม

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 247-249) ดังนี้

1) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1) การจัดเก็บภาษีอากร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1) ภาษีอากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเป็น รายได้ของตนเอง ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และอากรฆ่า สัตว์ และค่าธรรมเนียมรวมถึงประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์

1.1.2) ภาษีที่จะได้รับจัดสรรตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ค่าธรรมเนียมรถยนต์ และล้อเลื่อน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและค่าธรรมเนียมอนุญาตเล่นการพนัน ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น อากรังนกอีแร่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล ค่าภาคหลวงและ ค่าธรรมเนียมป่าไม้ เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง ค่าภาคหลวงป่าไม้ เป็นต้น รายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ถือเป็น รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ รายได้จากเงินเก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เป็นรายได้ที่ต้องออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ รายได้ประเภทนี้ปกติกรมป่าไม้จะ นำไปใช้ในการทำนุบำรุงอุทยานแห่งชาติเพื่อให้เหมาะสมเป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีให้ เสื่อมโทรม รายได้ประเภทนี้จึงมีน้อย

1.2) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ประเภทอื่น ๆ เช่น รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การ บริหารส่วนตำบล รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เงินและทรัพย์สินอื่นที่ มีผู้อุทิศให้ เช่น การบริจาค การให้เปล่า เป็นต้น รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงาน ของรัฐจัดสรรให้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล และเงินกู้ถือเป็นรายได้อีกประเภทที่องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินการได้ เช่น ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือเงินไม่เพียงพอในการใช้จ่าย เป็น ต้น องค์การบริหารส่วนตำบลอาจ กู้จากกระทรวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้

จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีแหล่งที่มาของรายได้ หลายทางโดยเฉพาะรายได้ที่มาจากแหล่งรายได้ของตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นที่และ ทรัพยากรต่าง ๆ ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล มีทรัพยากรในพื้นที่มาก ก็จะมี แหล่งที่มาของรายได้มาก บางแห่งมีทรัพยากรในพื้นที่น้อยก็มีแหล่งที่มาของรายได้

2) รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังนี้

- 2.1) เงินเดือน
- 2.2) ค่าจ้าง
- 2.3) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- 2.4) ค่าใช้สอย
- 2.5) ค่าวัสดุ
- 2.6) ค่าครุภัณฑ์
- 2.7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- 2.8) ค่าสาธารณูปโภค
- 2.9) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ
- 2.10) รายจ่ายตามข้อผูกพันหรือตามกฎหมายหรือระเบียบ

ของกระทรวง มหาดไทยกำหนดไว้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1 ภารกิจและความรับผิดชอบงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์จากสภาพปัญหา และความต้องการของ ชุมชนในพื้นที่ หากจุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/ข้อจำกัด หาแนวทางการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชนในเขตตำบล และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป. : 9) ซึ่งเป็นการกำหนดภารกิจหลักในการพัฒนา และการกำหนดวิธีการดำเนินงานในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ คือ ภารกิจด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และ โครงสร้างพื้นฐาน ภารกิจด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอันจะเป็นการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของ ประชาชนในเขตตำบลให้ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ถนน สะพาน ทางเท้า ไฟฟ้า สาธารณะ ระบบระบายน้ำให้เพียงพอ จัดให้มีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและแก้ไขปัญหาราจร

จากสภาพปัญหาและความต้องการ และการวิเคราะห์หาจุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/ข้อจำกัด จึงกำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินการตามภารกิจ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. จัดให้มี โครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและพอเพียง เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ
2. ปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพย์สินสาธารณะ
4. จัดทำผังเมืองอย่างเป็นระบบ ให้เป็นเมืองน่าอยู่ และปรับปรุงพัฒนาที่ดินว่าง

เปล่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. สำรวจแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่เดิม และความต้องการของชุมชน หรืออ้อมก้อม พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำให้สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคได้

ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ กำหนดให้ส่วนราชการถ่ายโอนภารกิจการบริการสาธารณะ ให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบล เช่น การถ่ายโอนภารกิจการงาน โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ คือ งานก่อสร้าง และบำรุงรักษาถนน งานก่อสร้างและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำและเขื่อนขนาดเล็ก เป็นต้น ซึ่งด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจที่เกี่ยวข้องคือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ให้มีน้ำสะอาดหรือการ ประปา ให้มีและบำรุงรักษาไฟฟ้าหรือแสงสว่าง ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ การ สาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ การสาธารณูปการ และการควบคุมอาคารหรือการ ก่อสร้างอาคารในการดำเนินงานก่อสร้างถนน ทางเดิน และทางเท้า ให้ได้มาตรฐานและ คุณภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านคมนาคมที่ทั่วถึง สะดวก และปลอดภัย รวมถึง การพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพเป็นเมืองที่สมบูรณ์ในอนาคต ในการก่อสร้างจึงต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมทางด้านวิศวกรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจการลงทุน และต้องไม่กระทบต่อ สิ่งแวดล้อมหรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุดกระบวนการสำคัญของการก่อสร้างหรือบำรุงรักษา ถนน คือ ต้องมีการวางแผน และศึกษาความเหมาะสมในการก่อสร้าง บำรุงรักษา เพื่อให้การ ก่อสร้างสมประโยชน์ และเกิดความคุ้มค่าสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและทิศ ทางการพัฒนาท้องถิ่น จะต้องผ่านกระบวนการประชาคม และต้องเป็นโครงการที่อยู่ใน แผนพัฒนาท้องถิ่น ตามขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เพื่อให้แผนสามารถรองรับการพัฒนาในระยะสั้น ระยะยาว ได้อย่างเป็นระบบ แต่หาก แผนพัฒนาที่วางไว้มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงหรือทบทวนเพื่อให้สอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการเปลี่ยนแปลงแผนที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดได้ตามความเหมาะสม

5.2 ภารกิจและความรับผิดชอบตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน

ในการดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กล่าวได้ว่ามีกฎหมายหลายฉบับที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนี้ ทั้งความเกี่ยวข้องในแง่ของการถ่ายโอนภารกิจ ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมาดำเนินการ และความเกี่ยวข้องตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับต่างๆที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีบริการสาธารณะต่างๆ ด้วย

กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจและความรับผิดชอบงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปได้ดังนี้

5.2.1 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

“มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษา ทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (5) การสาธารณสุขการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(9) การจัดการศึกษา

(10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก

(11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

(12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(14) การส่งเสริมกีฬา

(15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

(16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

(19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยของ

โรงแรมสรรพ และสาธารณสถานอื่นๆ

(24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(25) การผังเมือง

(26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(28) การควบคุมอาคาร

(29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริม และสนับสนุนการป้องกัน และ

รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด”

5.2.2 พระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

1) หน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 67)

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทั้งทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (3) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรร

งบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2) หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(มาตรา 68)

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติ

ของแผ่นดิน

- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

- (11) กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ

6.1 สภาพทั่วไป

6.1.1 ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ ตั้งอยู่เลขที่ 40 หมู่ที่ 6 บ้านหงส์ทอง ตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

6.1.2 เนื้อที่

ตำบลอาจสามารถมีพื้นที่ทั้งหมด 36,875 ไร่ หรือประมาณ 59 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ จำนวน 34,750 ไร่ หรือประมาณ 55.6 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบ 12 หมู่บ้าน

ทิศเหนือ	จดตำบล โพนเมือง ตำบลบ้านแจ้ง
ทิศใต้	จดตำบลหนองขาม
ทิศตะวันออก	จดตำบลบ้านแจ้ง ตำบลหนองม ตำบลหนองหมื่นถ่าน
ทิศตะวันตก	จดตำบลโหรา

6.1.3 ภูมิประเทศ

1) ภูมิประเทศตำบลอาจสามารถ

- สภาพพื้นที่ดอน ประมาณ 20% ของพื้นที่ทั้งหมด พบได้ที่หมู่ 6,10,11,12,14
- สภาพพื้นที่ราบ ประมาณ 70% ของพื้นที่ทั้งหมด พบได้ที่หมู่ 1,2,3, 4,5,7,15,17
- สภาพพื้นที่ลุ่ม ประมาณ 10% ของพื้นที่ทั้งหมด พบได้ที่หมู่ 5,6,10,14

2) พื้นที่ป่า

ตำบลอาจสามารถ มีพื้นที่ป่าไม้สาธารณะประโยชน์ ประมาณ 2,000 ไร่ หมู่ที่ 12 มีพื้นที่ 727 ไร่ ปัจจุบันเป็นสถานที่ตั้ง โรงเรียนอาจสามารถวิทยาและบางส่วน หมู่ที่ 11 ใช้ทำประโยชน์พบมากที่หมู่ที่ 10 พื้นที่ 1,000 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสภาพใช้ได้มีเกษตรกร

บุกรุกบางส่วน นอกนั้นพบกระจายที่หมู่ 1,2,4,6 ประมาณ 300 ไร่ เป็นพื้นที่หมู่ที่ 6 ใช้เป็น
ค่ายลูกเสือของอำเภออาจสามารถ

3) สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของตำบลอาจสามารถ

เป็นพื้นที่ราบสูง และมีป่าโปร่ง เหมาะสำหรับการทำนาปลูกข้าวอะ

เลียงสัตว์ สภาพภูมิอากาศเป็นสภาพภูมิอากาศแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

1. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึง ต้นเดือนพฤษภาคม
2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึง ต้นเดือนตุลาคม
3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึง ต้นเดือนกุมภาพันธ์

6.1.4 จำนวนหมู่บ้านภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ 12 หมู่บ้าน

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ชาย	หญิง	จำนวน ประชากรรวม
2	บ้านหนองขี้เหล็ก	126	256	256	512
3	บ้านบุงเบา	152	315	324	639
4	บ้านสำราญ	188	399	408	807
5	บ้านร่องคำ	166	348	351	699
6	บ้านหงษ์ทอง	186	349	374	723
8	บ้านอามัย	86	171	160	331
9	บ้านส่อง	68	195	179	374
10	บ้านศาลา	155	351	343	694
11	บ้านยางโงะ	81	185	176	361
14	บ้านใหม่พัฒนา	117	250	249	499
16	บ้านดอนกลาง	83	141	139	280
17	บ้านส่องใหม่	116	272	243	515
รวม		1,526	3,449	3,362	6,811

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ. 2553 : 15

6.1.5 จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วน 3 หมู่บ้าน ได้แก่
หมู่ที่ 12 บ้านโนนสะอาด และบ้านชูชาติ หมู่ที่ 7 และ หมู่ที่ 15

6.1.6 ท้องถิ่นอื่นในตำบล มีหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในตำบล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลอาจสามารถ

6.1.7 ประชากร

ประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถทั้งสิ้น 6,811 คน แยกเป็นชาย 3,449 คน เป็นหญิง 3,362 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 116 คน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ

ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ภว)
1	2	บ้านหนองขี้เหล็ก	375
2	3	บ้านบุงเบา	435
3	4	บ้านสำราญ	585
4	5	บ้านร่องคำ	536
5	6	บ้านหงษ์ทอง	477
6	7	บ้านซุชาติ	18
7	8	บ้านอามัย	249
8	9	บ้านส่อง	259
9	10	บ้านศาลา	495
10	11	บ้านยางโงะ	254
11	12	บ้านโนนสะอาด	12
12	14	บ้านใหม่พัฒนา	354
13	15	บ้านซุชาติ	13
14	16	บ้านดอนกลาง	184
15	17	บ้านส่องใหม่	366
รวม			4,612

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ. 2553 : 16

6.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

6.2.1 อาชีพ

1) ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและปศุสัตว์ อาชีพหลักคือทำนา ผลผลิตที่สำคัญ คือ ข้าวทั้งข้าวหอมมะลิและข้าวเหนียว นอกนั้นจะมีใบยาสูบ, ถั่วลิสง, ข้าวโพด

2) ด้านอุตสาหกรรม เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน กระจายอยู่ทั่วไปเป็นการทอผ้าไหมแบบพื้นเมือง, เย็บผ้า, การจักสาน ไม้ไผ่เป็นของใช้ต่างๆ

3) ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 37,943.87 บาท/คน/ปี

6.2.2 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ปั้มน้ำมัน/ก๊าซ จำนวน 4 แห่ง

2) โรงสีข้าว จำนวน 21 แห่ง

3) โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 3 แห่ง

6.3 สภาพทางสังคม

6.3.1 การศึกษา

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย

1) โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง

2) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 10 แห่ง

3) ศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน 10 แห่ง

6.3.3 สาธารณสุข

1) เนื่องจากเขตองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถจึงไม่มีโรงพยาบาลและสถานีอนามัย ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

2) อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ 100 เปอร์เซนต์

6.4 การบริการพื้นฐาน

6.4.1 การคมนาคม

1) ทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 1 สาย

2) ถนนลาดยาง จำนวน 5 สาย

3) ถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่างๆ จำนวน 27 สาย

4) ถนนดินเชื่อมหมู่บ้าน จำนวน 13 สาย

5) หมู่บ้านที่มีถนนลาดยางใช้ในหมู่บ้าน จำนวน 2 หมู่บ้าน

6.4.2 การโทรคมนาคม

- 1) ตู้โทรศัพท์ตามหมู่บ้านมีครบทุกหมู่บ้าน
- 2) มีโทรศัพท์มือถือใช้ 90 เปอร์เซ็นต์
- 3) เส้นทางคมนาคม ดังนี้

1. อาจสามารถ - ร้อยเอ็ด
2. อาจสามารถ - พนมไพร
3. อาจสามารถ - สุวรรณภูมิ
4. อาจสามารถ - เสลภูมิ
5. อาจสามารถ - กิ่งกุ่มเขาหลวง
6. อาจสามารถ - เมืองสรวง

6.4.3 การไฟฟ้า

หมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้ามีทุกหมู่บ้าน อัตราการใช้ไฟฟ้าของประชากร 99 เปอร์เซ็นต์

6.4.5 แหล่งน้ำธรรมชาติ 17 แห่ง

1) ลำน้ำ,ลำห้วย

1. ห้วยสร้างแซ่ หมู่ที่ 6 ขนาด 67,500	ลูกบาศก์เมตร
2. ห้วยไล่ไก่ หมู่ที่ 10 ขนาด 45,000	ลูกบาศก์เมตร
3. ห้วยวังมะโยง หมู่ที่ 9 ขนาด 45,000	ลูกบาศก์เมตร
4. ห้วยหนองฝ้าย หมู่ที่ 5 ขนาด 45,000	ลูกบาศก์เมตร

2) หนองและอื่นๆ

1. หนองขี้เหล็กใหญ่ หมู่ที่ 2 ขนาด 48,000	ลูกบาศก์เมตร
2. หนองขี้เหล็กน้อย หมู่ที่ 2 ขนาด 3,200	ลูกบาศก์เมตร
3. หนองทมควาย หมู่ที่ 4 ขนาด 13,260	ลูกบาศก์เมตร
4. หนองคุ่ม หมู่ที่ 4 ขนาด 5,000	ลูกบาศก์เมตร
5. หนองสิม หมู่ที่ 8 ขนาด 1,800	ลูกบาศก์เมตร
6. หนองบักอ้อ หมู่ที่ 10 ขนาด 8,000	ลูกบาศก์เมตร
7. หนองหลด หมู่ที่ 11 ขนาด 4,800	ลูกบาศก์เมตร
8. หนองหว่า หมู่ที่ 13 ขนาด 2,700	ลูกบาศก์เมตร
9. หนองหอไตร หมู่ที่ 14 ขนาด 15,000	ลูกบาศก์เมตร

10. หนองสุขา	หมู่ที่ 3	ขนาด	67,200	ลูกบาศก์เมตร
11. หนองพุก	หมู่ที่ 17	ขนาด	4,480	ลูกบาศก์เมตร
12. หนองหมู	หมู่ที่ 17	ขนาด	2,400	ลูกบาศก์เมตร
13. หนองแคน	หมู่ที่ 6	ขนาด	19,200	ลูกบาศก์เมตร

3) ประปาหมู่บ้าน

1. หมู่บ้านที่มีประปาใช้ ได้แก่

หมู่ที่ 2 1 แห่ง

หมู่ที่ 3 1 แห่ง

หมู่ที่ 4 1 แห่ง

หมู่ที่ 5 2 แห่ง

หมู่ที่ 6 1 แห่ง

หมู่ที่ 8 1 แห่ง

หมู่ที่ 9 1 แห่ง

หมู่ที่ 10 1 แห่ง

หมู่ที่ 11 1 แห่ง

หมู่ที่ 14 1 แห่ง

หมู่ที่ 16 1 แห่ง

หมู่ที่ 17 1 แห่ง

2. บ้านที่มีบ่อบาดาล ได้แก่ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 10 หมู่ที่

11 หมู่ที่ 16 หมู่ที่ 17

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนันต์ เดชโยธิน (2544 : 43-49) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ด้านส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านบำรุงศิลปประจําชาติ ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน

และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการจัดให้มีและบำรุงทาง
น้ำและทางบก และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ปัญญา ชาติปัญญาวุฒิ (2545 : 85) ได้วิจัยเรื่อง เปรียบเทียบความพึงพอใจของ
ประชาชนต่อการให้บริการสาธารณูปโภคด้านต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร
ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อบริการสาธารณูปโภค การให้บริการไฟฟ้า
ประปา อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านการโทรศัพท์ อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลางเมื่อ
พิจารณาการบริการสาธารณูปโภค แต่ละด้านแยกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ
อาชีพ รายได้ต่อเดือน ผลปรากฏ ดังนี้ ด้านการบริการไฟฟ้า เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ต่อ
เดือน ที่แตกต่างกัน ระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษา และอาชีพที่
แตกต่างกัน ระดับความพึงพอใจในด้านบริการ ไฟฟ้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
.05 โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีความพึง
พอใจด้านบริการไฟฟ้ามากที่สุดด้านบริการประปา เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อ
เดือน ที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อายุ และสถานภาพที่แตกต่างกัน
มีระดับความพึงพอใจ ด้านบริการประปา และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
โดยผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปและสถานภาพหม้าย มีความพึงพอใจด้านบริการประปามากที่สุด
ด้านบริการ โทรศัพท์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ที่แตกต่างกัน มีระดับความพึง
พอใจ ไม่แตกต่างกัน อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจ
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 โดยที่ผู้มีอาชีพรับราชการ และรายได้ต่อเดือน
10,000 บาทขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อด้านบริการ โทรศัพท์มากที่สุด

คุณาวุฒิ ไชยคำภา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงาน
ตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง
มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมี
การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก
และด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม-และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ
ปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและการ
กำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน
และผู้สูงอายุ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม และด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 คณะบริหาร และพนักงานส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด
 มหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานส่วนตำบล
 เห็นว่ามีการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบำรุงรักษา
 ศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น มากกว่า
 คณะผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดิษฐพล กอหรั่งกุล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพโครงการก่อสร้าง
 ด้านโครงสร้างพื้นฐานตามแผนการกระจายอำนาจของรัฐ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล
 เจ้าพระยา สุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ
 ถึงผลการดำเนินงานของเทศบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลเปรียบเทียบกับ
 หน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานว่ามีประสิทธิผลหรือไม่ โดย
 ศึกษาเรื่อง คุณภาพงาน โอกาสการใช้งาน ความสะดวกในการใช้งาน ความพึงพอใจของ
 ประชาชน และปัญหาในการดำเนินงานก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ
 ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยถ่ายโอน
 ภารกิจหน้าที่หลายประการที่รัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ให้แก่องค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่น เพราะภารกิจดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบดำเนินการได้
 เทศบาลตำบลเจ้าพระยาสุรศักดิ์ได้จัดหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กองช่าง ซึ่งมีหน้าที่
 ดำเนินงานให้ได้ตามจุดมุ่งหมายและแนวทางพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ และผลการดำเนินงาน
 ในปีงบประมาณที่ผ่านมา โครงการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานตามแผนการกระจายอำนาจ
 ที่ดำเนินการก่อสร้างในระหว่างปี 2544-2545 โครงการก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลท์ติก
 คอนกรีตสายบ้านบ่อวิน-บ้านหุบบอน ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็น
 โครงการถ่ายโอนกิจกรรมทางในชนบทให้แก่ท้องถิ่นของสำนักงาน เร่งรัดพัฒนาชน โดย
 ศึกษาจากประชาชนทั่วไปในพื้นที่ ที่ใช้ประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมจากโครงการ
 ก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน กองช่าง เทศบาลตำบลเจ้าพระยาสุรศักดิ์ได้ดำเนินการตาม
 ศักยภาพที่มีอยู่ ในการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวบ้านในท้องถิ่น และ
 จากการวิจัยพบว่า เทศบาลที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อประสิทธิผลของโครงการ อายุที่แตกต่างกัน
 มีผลต่อประสิทธิผลของโครงการในด้าน โอกาสการใช้งาน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน
 ไม่มีผลต่อประสิทธิผลของโครงการ อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลของโครงการ

ในด้านความสะดวกในการใช้งานจากโครงการ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่มีผลต่อประสิทธิผลของโครงการ

วิสา นราเทียม (2547 : ก) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนเห็นว่าการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านประเภทลาดยางขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านคุณภาพชีวิตของประชากรดีขึ้น รองลงมาได้แก่ ด้านการประหยัดเวลาในการเดินทาง ด้านการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว และด้านตรงกับความต้องการของประชาชน

วัชรินทร์ บรรดาศักดิ์ (2549 : ก) ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในชุมชนเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .62 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้จากอาชีพหลักต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

วิรัตน์ หล่อพัฒนเกษม (2550 : 86-88) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านสาธารณูปโภค กิจกรรมประปาของเทศบาลตำบลโคกกรวด อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสาธารณูปโภค กิจกรรมการประปาของเทศบาลตำบลโคกกรวดอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการด้านสาธารณูปโภค กิจกรรมประปาของเทศบาลตำบลโคกกรวด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการให้บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีช่วงอายุ รายได้ต่างกันมีความพึงพอใจในการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและระงับ

โรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทั้งทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เด่นดวง สุนทรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากอยู่ 1 ด้าน คือ ด้าน บำรุงศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

ผลการเปรียบเทียบของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำจังหวัดมหาสารคาม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

กนกรส โยยะลา (2551 : 53-54) ได้วิจัยเรื่อง การให้บริการด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การให้บริการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านงานก่อสร้าง ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ มีถนนลูกรังเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 89.3 ประชาชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การขยายไหล่ทาง

เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ด้านงานประปา ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ เครื่องวัดปริมาณการใช้น้ำประปาได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 89.3 ประชาชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ค่าบริการน้ำประปารวดเร็วทันใจ คิดเป็นร้อยละ 55.1 ด้านงานจราจร ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ สัญญาณไฟจราจรตั้งอยู่ในจุดที่

ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 51.51 ประชาชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ มีการซ่อมบำรุงป้ายจราจรให้ใช้งานอย่างมีคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 61.7 ด้านงานไฟฟ้า ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ มีการขยายเขตไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 52.9 ประชาชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ กระแสไฟฟ้าขัดข้องมีการแก้ไขอย่างรวดเร็วทันใจคิดเป็นร้อยละ 73.3

ชลลดา อุทธา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการ

ปฏิบัติงานของเทศบาลด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพนาอำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค ของเทศบาลตำบล :กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลพนา อำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.797 ซึ่งกิจกรรมที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การก่อสร้างท่อระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง มีโครงสร้างปรับปรุงสาธารณสถาน การจัดให้มีไฟฟ้าให้มีแสงสว่างเวลากลางคืน การจัดให้มีไฟสัญญาณตามแยกต่างๆ การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำโดยประชาชนมีส่วนร่วม การควบคุมการก่อสร้างในเขตเทศบาลตำบล และมีโครงสร้างเกี่ยวกับการซ่อมแซมสะพาน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค ของเทศบาลตำบลพนา อำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ

2.1 ประชากรที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคที่แตกต่างกัน

2.2 ประชากรที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานเทศบาล ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค ของเทศบาลตำบลพนาอำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับปฏิบัติงานด้านการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ของเทศบาล ตำบลพนา อำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ การปฏิบัติงานของพนักงานให้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน

ในเขตเทศบาล ซึ่งถนนเป็น หลุม เป็นบ่อ ภูเขาขึ้นรก เทศบาลทำความสะอาดต่อสาธารณะ
อย่างสม่ำเสมอ โดยให้ประชาชน มี ส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น การรักษาความสะอาด ซึ่ง
ประชาชนได้เสนอแนะให้เทศบาลใช้ตะแกรงในการกรองขยะเพื่อไม่ให้ขยะไหลปนไปกับ
น้ำซึ่งทำให้ขยะสกปรกทุ้งนา ถนนบางสาย เป็นหลุมเป็นบ่อ

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับด้าน
โครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคืออยู่ในระดับ
ปานกลาง ผลปัจจัยเกี่ยวกับเพศส่งผลให้ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานเกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกับ